

Oordeel niet

Als gevolg van een ernstig auto-ongeluk verloor Chris zijn baan. Hij raakte depressief en werd gekweld door angstaanvallen waardoor hij nauwelijks de deur nog uit kwam. Een arbeidsdeskundige adviseerde hem vrijwilligerswerk te gaan doen, zodat hij niet helemaal van de maatschappij zou vervreemden. In de weekkrant las Chris een oproep van Stichting Vrij aan mensen die een uurtje per week van hun tijd overhadden om gedetineerden te bezoeken. Zo stapte Chris uit zijn isolement en liep de gevangenis in, waar hij tot het beseef kwam dat gevangenen naast dader soms ook slachtoffer kunnen zijn van hun levensomstandigheden. De vrijwilliger: ‘Wat zou jij doen als de drugsmaffia je chanteert je kinderen dood te schieten?’

In het huis van bewaring op de locatie Havenstraat in Amsterdam raakte Chris bevriend met een jonge Pakistaanse zakenman die was opgepakt wegens drugsmokkel. De Pakistaan was met een koffer vol heroïne bij de douane op Schiphol tegen de lamp gelopen. In afwachting van het proces bezocht Chris hem wekelijks. De man kwam uit een goede familie en zijn vader had geld om zijn studie Engels te bekostigen. Maar door de plotselinge dood van zijn vader was er geen geld meer om verder te studeren. Volgens Pakistaans gebruik behoort het de oudste zoon toe zorg te dragen voor de overgebleven familieleden. Noodgedwongen stopte hij met studeren en startte een textielhandel. Daar werd hij door ‘zakenlieden’ benaderd tegen een redelijk bedrag met kledingstoffen naar Europa te reizen. Ze zeiden dat ze hem hadden uitgekozen omdat hij zo goed Engels sprak en een goed voorkomen had. Nadat hij de douane op het vliegveld in Pakistan was gepasseerd, kreeg hij nog een extra koffertje in zijn handen gedrukt dat ze zogenaamd vergeten waren mee te geven. In een Amsterdams hotel werd dit bewuste koffertje door een onbekende opgehaald. Toen de Pakistaan meer geld kreeg dan hem was toegezegd, besepte hij ook wel dat het drugsmokkel betrof.

Na de tweede ‘vrijwillige’ zakenreis werd de Pakistaan er al bij de Nederlandse douane uitgepikt. Het Openbaar Ministerie eiste vanwege de forse hoeveelheid aangetroffen heroïne in zijn koffers, maar liefst zeven jaar gevangenisstraf. De bekende strafpleiter Bénédicte Fiq stond hem bij en dwong strafvermindering af met het argument dat hij wegens chantage ongewild loopjongen van de Pakistaanse drugsmaffia was geworden en geen kopstuk was. Tijdens de bezoeken had de Pakistaanse zakenman eerlijk aan Chris opgebiecht dat hij het geld goed kon gebruiken om zijn familie te onderhouden, maar ook had aangegeven te willen stoppen. De drugsmaffiozo’s weigerden zijn verzoek. ‘Dit accepteren we niet, want jij kent ons’, was hun argument. Toen legden ze drie kogels op tafel. ‘Deze is voor je oudste dochter, die voor je middelste dochter en de laatste kogel is voor je jongste dochtertje.’ De rechter was ‘gevoelig’ voor het argument en legde hem uiteindelijk slechts vier en een half jaar gevangenisstraf op, waarvan hij er drie jaar effectief heeft uitgezeten. De Pakistaan had Chris gevraagd aanwezig te zijn tijdens de rechtszitting. ‘Tijdens de uitspraak hadden we oogcontact. Dit was best heftig.’ Na zijn veroordeling werd hij overgeplaatst van het huis van bewaring in Amsterdam naar de gevangenis in Veenhuizen in Drenthe, waar Chris hem maandelijks opzocht tot aan zijn vrijlating.

In de gevangenis vertelde de Pakistaan aan Chris dat hij zijn gezin miste. Het zakgeld ging geheel op aan telefoonkaarten. Zijn oudste dochtertje van vijf jaar kreeg argwaan en vroeg telkens waarom het zo lang duurde voordat papa naar huis kwam. Hij vertelde haar smoesjes dat hij wegens zaken nog wat langer in het buitenland moest blijven. Tijdens de gesprekken spraken Chris en de Pakistaanse zakenman ook geregeld over religie. ‘Hij was moslim, maar zei dat hij banger was voor de Pakistaanse autoriteiten en de drugsmaffia dan voor Allah.’

Wat zou er na uitzetting gebeuren als hij naar Pakistan terugkeert? Hij geloofde dat God zijn misstap wel zou begrijpen. 'Ik was naïef en ben er met een mooi verhaal ingelokt. Het geld lonkte. Toen ik me bedacht werd mijn gezin met de dood bedreigd.' Vlak voor het einde van zijn detentie hebben Chris en de Pakistaan afscheid van elkaar genomen. 'We hebben elkaar bewust omhelsd.' Hij beloofde Chris een berichtje via Stichting Vrij te sturen dat hij na zijn uitzetting veilig in Pakistan was aangekomen. De vrijwilliger heeft echter nooit meer wat van zijn Pakistaanse vriend vernomen. 'Ik hoop dat het goed is gegaan en dat ze hem met rust hebben gelaten!'

'Dit vrijwilligerswerk kwam door dat auto-ongeluk 'toevallig' op mijn levenspad', verklaart Chris, maar zijn Gereformeerde opvoeding heeft hem ook een handje geholpen. De zeven werken van barmhartigheid, alhoewel katholiek, spraken hem altijd al bijzonder aan. Chris: 'Deze zijn gebaseerd op de uitspraken van Jezus in het evangelie van Mattheüs, waar onder andere staat geschreven: 'Ik zat gevangen en jij kwam mij bezoeken.'" Religieus is Chris allerm minst, laat staan dat hij naar de kerk gaat, maar de werken van barmhartigheid zijn hem altijd bijgebleven. 'In de Bijbel staat dat we alles op waarheid moeten onderzoeken en het goede moeten behouden.' Dat deed Chris zeker die het goede behield door het in de praktijk te brengen. De vrijwilliger: 'Jezus nam het altijd op voor de underdog, mensen die aan de kant van de samenleving stonden.' Door zijn angstaanvallen en depressiviteit staat Chris net als de gevangenen in wezen ook buiten de maatschappij. 'Dit zijn mijn broeders die ik moet helpen. Dat is daadwerkelijk gehoor geven de opdracht van Jezus om elkaar lief te hebben', aldus de 'ongelovige' vrijwilliger van Stichting Vrij.

Als er iets is dat de vrijwilliger met het bezoeken aan gevangenen door de jaren heen heeft geleerd, is het feit dat mensen door omstandigheden buiten zichzelf om, en in combinatie met verkeerde keuzes, in ernstige problemen kunnen komen. Chris: 'Je moet altijd de mens achter de daad blijven zien en niet meteen oordelen.' Zodoende kon hij zelfs enig begrip opbrengen voor een Jamaicaanse bolletjesslikker die in de Bijlmerbajes zijn straf van anderhalf jaar uitzat. Deze ongeletterde straatarme Jamaicaan waardeerde Chris' luisterende oor enorm, omdat de vrijwilliger geen onderdeel is van het justitieapparaat en dus vrijuit kon spreken. De bolletjesslikker vertelde dat Jamaica voor toeristen een paradijs is, maar dat het voor de inwoners een keiharde maatschappij is waar ieder voor zich leeft. Deze samenleving functioneert bij de gratie van corruptie. Alleen met omkoping kun je zaken gedaan krijgen, maar dan heb je wel geld nodig. Niet zo vreemd dat de Jamaicaan de gok waagde om met darmen vol cocaïnebolletjes naar Europa te vliegen. Hij was enorm geschrokken toen hij tijdens de 'laxeerprocedure' op Schiphol van de marechaussee hoorde dat zijn leven serieus in gevaar was geweest wanneer er een bolletje in zijn ingewanden tijdens de vlucht was geknapt. 'Dat hebben ze me nooit verteld toen ik ze inslikte.' 'Tja, wat zou jij doen als je zo arm was als een Jamaicaanse kerkrat?', vraagt Chris.